

**enfortint
les associacions**

**incrementant
la participació**

**construint
ciutadania**

Pla de formació
cap a un nou model
associatiu

Què és el Centre de Recursos Associatius?

El Centre de Recursos Associatius és un servei de la Fundació Horta Sud que tracta de donar resposta a les necessitats del nostre teixit associatiu enfortint les associacions, incrementant la participació i construint ciutadania.

Necessitem construir un nou model associatiu basat en els següent eixos:

1. Transparència i compliment de la legalitat.

Les associacions haurem de donar un pas endavant i obrir les portes i les finestres de les nostres entitats. Les associacions hem de publicar els nostres comptes, en què ens gastem els diners, les factures, etc... Ja no s'entendrà un altre model associatiu, és una qüestió legal i ètica, però sobre tot és necessària per a tindre l'autoritat moral que ens correspon per poder exigir-lo a la resta d'institucions i als polítics. El moviment associatiu ha de ser punt de referència en la reconstrucció dels valors de la societat valenciana.

2. Representatives, fortes i autònomes.

Les associacions anem a fer tot el possible per incrementar la nostra base social i pensar en qui podem fusionar-nos. Teixir xarxes per tindre més representativitat, ser més autònomes i independents també en el nostre finançament. La base social i l'autonomia financera ens donarà autoritat moral, capacitat crítica i una major responsabilitat amb la construcció del futur de la nostra societat.

3. Responsabilitat social de les associacions.

Les associacions han de trobar el equilibri en el compliment de les 4 funcions del moviment associatiu:

Funció social, construcció de societat, valors, cultura, solidaritat entre les persones, implicació en la solució dels problemes, generadores d'idees i projectes,...

Funció pedagògica/educativa: som escoles de democràcia, de diàleg, eduquem en la participació fent-la efectiva, eduquem a una ciutadania amb drets però també amb deures...

Funció millora dels pobles: controlem i influïm en l'activitat dels poder municipals; denunciem les causes dels problemes i no només actuem sobre les conseqüències; es comprometem en la defensa dels Drets Humans i Valors Democràtics per fer una societat millor...

Funció econòmica: generem llocs de treball, mobilitzem i generem recursos propis, coneixem millor els problemes i les seues accions tenen major impacte...

4. La relació amb l'administració ha de basar-se en el principi de subsidiarietat i apoderament de la ciutadania.

Un assumpte ha de ser resolt per la instància més pròxima a la fi del problema, i, per tant, l'administració local hauria d'abstenir-se d'intervenir allí on les associacions estiguen fent-ho i hauria de recolzar aquestes intervencions. Per tant, no ha de programar activitats que estiguen fent-se des de el moviment associatiu i caldria respectar el principi de no ingerència en el funcionament de les associacions tal i com ho arreplega la Llei Orgànica que regula el Dret d'Associació.

Els ajuntaments haurien d'establir convenis de col·laboració plurianuals per a la gestió de serveis, projectes i espais públics per part de les associacions, propiciant l'autocoordinació de tot el moviment associatiu. I tindre clar que la finalitat de les seues actuacions es la creació de grups i/o la incorporació de les persones als projectes que s'estiguen realitzant. Han d'aportar tècnics municipals perquè assessoren amb coneixement de les obligacions legals i les responsabilitats de les associacions i que, al mateix temps, entenguen el procés educatiu i de transformació social que desenvolupen les entitats.

Quin són els serveis que oferta el Centre de Recursos Associatius de la Fundació Horta Sud?

- Oferta de cursos de formació per a associacions, d'acord al Pla de Formació i a demanda.
- Revista "Papers Associatius de l'Horta Sud"
- Assessoria per a associacions
- Convocatòria anual d'ajudes a projectes interassociatius
- Menció Colibrí, per a la defensa dels Drets Humans i Valors democràtics.
- Servei de documentació.
- Portal web amb informació periòdica sobre subvencions, activitats de les associacions, cursos, notícies, etc., i distribució d'un butlletí digital
- Quaderns pràctics per a la gestió d'associacions
- Organització de jornades.
- Assessorament a personal tècnic municipal.
- Promoció de l'associacionisme: www.somossuper.org.
- Foro Empresarial Horta Sud.

- Xarxa *Participa*, xarxa de municipis per a la participació i enfortiment associatiu.
- Xarxa *d'Entitats pel Patrimoni*.
- Estudis, avaluació d'impacte, diagnòstics i informes.
- Suport i recolzament a iniciatives associatives i de treball en xarxa

Pla de formació

Cap a un nou model associatiu

Quina és la singularitat i el valor afegit dels nostres cursos de formació per a associacions?

L'oferta formativa de la Fundació Horta Sud és el resultat de més de quaranta anys de treball amb l'objectiu d'enfortir el teixit associatiu; anys en els quals ens hem nodrit de les experiències, necessitats, dificultats i coneixements de les associacions amb les quals ens hem enxarxat per a promoure un teixit associatiu viu, dinàmic, eficaç, una condició necessària per al desenvolupament econòmic, polític, educatiu, cultural, i per aprofundir en la democràcia de qualsevol societat.

Esta experiència ens permet oferir amb singularitat i valor afegit:

- Una formació destinada a produir canvis i millores, a aportar eines de qualitat i a acompanyar i facilitar la tasca del moviment associatiu des de la seua realitat. Un metodologia que els ensenya a generar coneixement des de les pròpies associacions
- Una formació directa i pràctica, adequada a la diversitat existent entre les associacions de la nostra comarca .
- Una formació destinada especialment als òrgans directius i voluntaris de les associacions.
- Una oferta que respon a les necessitats detectades a partir de un ample coneixement del teixit associatiu.
- Una formació que utilitza el llenguatge, metodologies i eines pròpies del tercer sector i que s'adapta i personalitza a les característiques pròpies de les entitats participants.

Metodologia:

- Els cursos estan pensats per a que sigan pràctics per a les associacions, és per això que s'han dissenyat recursos, eines i metodologies senzilles i testades pel propi moviment associatiu. Proposem una metodologia participativa i la posada en pràctica dels continguts de cadascun dels cursos per mitjà de tècniques de dinàmica de grups.
- Els cursos possibiliten la detecció i la resposta a les necessitats del moviment associatiu, oferint recursos per a la millora i la autonomia de les persones en l'organització i gestió de la seua entitat.
- Els continguts arregen la normativa vigent i ofereixen informació actualitzada de manera permanent.

Requisits:

- El lloc d'impartició del curs ha de ser ampli, condicionat per donar formació, amb cadires, taules, pissarra, ordinador, canó i material de papereria. Seria ideal que el mobiliari (cadires i taules) poguera moure's i/o desplaçar-se en un moment donat per a permetre un espai més versàtil.
- El nombre de participants per curs són un mínim 15 i un màxim de 25 persones.
- És necessari comptar amb un llistat d'alumnes inscrits al curs una setmana abans de l'inici del mateix per a adequar els continguts al nivell de formació i expectatives dels participants. Per a això el llistat haurà d'especificar: Nom i cognoms, edat, formació, tipus d'associació de què és membre (juvenil, cultural, ames de casa...), participació en altres cursos.
- Els ajuntaments o les associacions que sol·liciten el curs s'encarregaran de la publicitat dels cursos, la comunicació a les associacions i les inscripcions.
- En la publicitat, les comunicacions a les associacions o les notes de premsa s'inclourà el nom o el logo de la Fundació l'Horta Sud i el de Caixa Popular.

Oferta formativa:

A. CURSOS DE FORMACIÓ PER A ASSOCIACIONS :

Gestió interna:

1. Obligacions documentals i procedimentals de la llei d'associacions.
2. Règim legal de les entitats sense ànim de lucre. Aspectes fiscals .
3. Comptabilitat pràctica per a associacions.
4. Millorar la transparència de la nostra entitat. Obligacions i novetat legislatives
5. Realització i control de projectes.
6. Anàlisi i diversificació dels nostres fons.

Comunicació i difusió:

7. Difusió i comunicació I. Enares i construcció del relat.
8. Difusió i comunicació II. Taller vídeo "Somos Super- Històries de superació".

Relacions:

9. Treballar en grup: anàlisi i gestió del conflicte.
10. Incrementar la base social i la participació a les nostres entitats.

Som el que fem, ideari i valors :

11. El viatge de tornada a casa, Recuperant l'ètica civil a l'organització.
12. Associacions compromeses: fer que les nostres entitats es distingeixen pel sues valor i compromís per la millora de la societat.

B. FORMACIÓ SECTORIAL A LA CARTA:

- Com incrementar la participació en AA. VV , especial incidència a com aconseguir que els joves participen en l'associació.
- Diagnòs i Plans estratègics per a federacions, coordinadores, etc..
- Incrementar la participació de mares i pares a l'AMPA.
- Models de gestió de les entitats esportives al municipi, respostes pràctic.

Descripció dels cursos:

1 Obligacions documentals i procedimentals de les associacions.

Taller pràctic: porta la documentació de la teua associació i dus-te una carpeta amb els documents al dia, identificats i arxivats: revisarem els documents que et falten, posarem al dia els que tingues desactualitzats, explicarem que és cada document i per a que serveix, i et posarem al dia de les obligacions documentals de l'associació.

Objectius

- Que les associacions coneguen la legislació vigent en matèria associativa.
- Que els participants coneguen els procediments davant de l'administració.
- Que les associacions participants posen al dia la seua documentació.

Continguts

- La L.O. 1/2002 sobre el dret d'associació, la llei 14/2008 d'associacions de la C.V.
- Com organitzar l'arxiu i la documentació de la nostra associació.
- Identificació, repàs i classificació dels documents obligatoris.
- Com fer els tràmits administratius necessaris per posar al dia la documentació associativa.

Duració

- 1 sessió, 3 hores

Material

- Es repartiran carpetes arxivadors amb separadors de fundes per arxivar la documentació.
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem.
- Quadern pràctic 1, Manual bàsic de procediments i gestió d'associacions.

2 Règim legal de les entitats sense ànim de lucre. Aspectes fiscals.

Les associacions hem de ser les primeres de complir escrupolosament amb la hisenda pública, ser una associació sense ànim de lucre no vol dir que no hem de complir amb les obligacions fiscals, ho han de fer les falles, les comparses, les AMPES, les associacions culturals, etc.. Aspectes fiscals.

Objectius

- Que les associacions coneguen la legislació fiscal a la que estan sotmeses.

Continguts

- Nou règim legal a partir de la Llei 49/2002.
- Declaració d'utilitat pública.
- Obligacions Comptables.
- Llibres obligatoris i voluntaris. Subjecció al Pla General Comptable.
- Règim fiscal.
- Obligacions fiscals generals: (declaracions censals, informatives, obligació de retenir, impostos locals, ITP i AJD, etc..)
- Impost sobre Societats, IVA.
- Règim dels donatius i donacions a estes entitats.
- Aplicació dels beneficis introduïts per la Llei del Mecenatge: deduccions, conveni de col·laboració empresarial, etc.

Duració

- 1 sessió 3 hores.

Material

- Canó, ordinador i pissarra
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem.
- Quadern pràctic 2, Manual bàsic sobre l'impost de societats

3 Comptabilitat pràctica per a associacions.

Taller pràctic per a associacions amb coneixements fiscals previs. El taller inclou exercicis i supostos pràctics.

Objectius

- Que els participants coneguen les obligacions legals i aprenguen a dur la comptabilitat bàsica suportada documentalment (registre justificants de despeses, pagaments, i ingressos)

Continguts

- Registres comptables mínims a partir d'una eina facilitada en formats Excell o similar.
- Obligacions comptables.
- Documents comptables obligatoris a presentar a la assemblea: compte de pèrdues i guanys, balanç de situació i memòria econòmica.

Duració

- 1 sessió 3 hores.

Material

- Canó, ordinador i pissarra
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem.
- Quadern pràctic 2, Manual bàsic sobre l'impost de societats

4 Millorar la transparència de la nostra entitat. Obligacions i novetats legislatives.

Transparència com a necessitat i bona pràctica. Les associacions estan obligades a fer públiques els seus comptes, així com els seus programes i activitats, i a fer publicitat dels ingressos per subvencions i ajudes públiques. Com afecta a les associacions la llei estatal 19/2013 i la llei autonòmica 2/2015 que regulen la transparència.

Objectius

- Conèixer les obligacions per a les associacions en matèria de transparència i la manera de respondre a les mateixes d'acord amb la seua singularitat.

Continguts

- Transparència com a necessitat i bones pràctiques en les associacions.
- Com es comporta un col·lectiu transparent
- Criteris de subjecció al règim de transparència
- Publicitat activa: àmbits d'informació subjecta a transparència
  - Informació institucional i organitzativa
  - Gestió econòmica, pressupostària i patrimonial
  - Gestió administrativa
- Com s'ha de fer pública la informació.
- Exemples pràctics
- Responsabilitat de la informació publicada

Duració

- 1 sessió 3 hores.

Material

- Canó, ordinador i pissarra.
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem.
- Quadern pràctic, Manual bàsic sobre transparència per a associacions.

5 Realització i control de projectes.

Taller pràctic per a fer més fàcil l'elaboració de projectes, posar a l'abast de les associacions i col·lectius eines que els ajuden a donar forma als seus projectes d'acció i buscar els mitjans per a realitzar-los.

Objectius

- Aprendre a establir adequadament els objectius dels nostres projectes.
- Aprendre a dissenyar projectes, distingint les diferents fases d'elaboració.
- Conèixer diferents models i tècniques avaluatives.
- Conèixer la manera de gestionar econòmicament els nostres projectes.

Continguts

- Anàlisi de la realitat
- Definició d'objectius i metes
- Elaboració del projecte
- Metodologia, activitats, indicadors,...
- Avaluació
- Subvencions i ajudes

Duració

- 1 sessió 3 hores.

Material

- Pissarra i/o porta fulls, retroprojector de transparències i/o ordinador i canó de projecció.
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem.

6

Anàlisi i diversificació dels nostres fons.

Ser conscient d'on venen els nostres ingressos per poder planificar i diversificar el nostre finançament.

Objectius

- Analitzar les fons de finançament de l'entitat i establir pla de captació i diversificació de fons.

Continguts

- Anàlisi de les nostres fons de finançament, les entitats han de vindre amb el seu compte de pèrdues i guanys per que puguem treballar en dades reals.
- Anàlisi de l'entitat per veure els seu possibles potencials finançadors.
- Elaboració senzilla d'un pla de finançament i diversificació de fons.

Duració

- 1 sessió 3 hores

Material

- Ordinador, projector, pissarra i material de papereria.
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem

7

Difusió i comunicació I. Enares i construcció del relat.

Com construir el relat de la nostra missió, visió i valors i com explicar la nostra tasca associativa per a posar en valor allò que venim fent des de fa anys.

Objectius

- Realitzar el pla de comunicació de l'associació

Continguts

- Formulació de la missió, visió i valors
- Definició de què volem comunicar i per a què?
- Propostes de millora
- Planificació de la campanya

Duració

- 1 sessió 3 hores

Material

- Projector i ordinador, visibilització de l'acció de comunicació treballada .
- Les fotocòpies necessàries dels documents, models i legislació que treballem

8 Difusió i comunicació II. Taller vídeo - narratives mòbils "Somos Super- Històries de superació".

Si vols participar a la campanya "Somos Super" narrant audiovisualment la història de la teua associació apunta't al taller pràctic.

Objectius

- Aconseguir el domini del nostre dispositiu mòbil i conèixer els aspectes essencials del llenguatge visual i audiovisual per a aconseguir una comunicació més eficaç.
- Obtindre nocions dels elements essencials del vídeo: el llenguatge, la tècnica i l'estètica de les imatges i el so.
- Realitzar un vídeo sobre la nostra entitat que forme part de la campanya SomosSuper_ Històries de Superació.
- Obtindre les eines necessàries per a plasmar la nostra mirada i contribuir a escriure la nostra memòria.

Continguts

- La nostra pròpia eina: característiques, prestacions i possibilitats. Què podem fer, fins on podem arribar amb el nostre dispositiu mòbil?
- Principis bàsics de la fotografia. Llum, enquadrament, enfocament i composició.
- Com filmar imatges en moviment. Quines són les diferències respecte a la imatge estàtica? Quines són les seues necessitats específiques per ser enregistrades?
- Conceptes bàsics del muntatge. Estructura y ritme – La imatge front al so.
- Construcció d'eines auxiliars per al nostre dispositiu amb elements quotidians i millorar els nostres enregistraments. Trucs casolans: inventar és una de les bases del treball creatiu.
- Com contar una història amb tres imatges?
- Quina és la història que m'interessa explicar? Com puc fer-ho? Planificació dels recursos i necessitats per aconseguir el nostre objectiu.
- Videoguerrilla: la càmera com a eina de transformació social. Els gèneres i els estils: l'acció, el documental, l'entrevista, la dramatització del relat. Puc trencar i trenar les etiquetes, ho faré millor després de conèixer-les.
- Amb un mòbil a la mà i una idea en el cap, què sóc? càmera, directora, fotògraf, intèrpret, il·luminador, sonidista, productora... ?

Duració

- 2 sessions de 4 hores

Material i especificitats

- Condicions de l'espai: cadires, taules, projector de vídeo i control de la llum per les projeccions.
- Connexió adequada a internet i endolls suficients per carregar els dispositius mòbils de tots els participants si ho necessiten.

9 Treballar en grup: anàlisi i gestió del conflicte.

Taller pràctic per a incentivar en les associacions el concepte de grup i la necessària coordinació de totes les voluntats per a aconseguir un caminar col·lectiu i per a fer del conflicte un element natural i una eina de transformació, avaluació i millora.

Objectius

- Explicar les característiques de l'associacionisme.
- Posar en pràctica noves formes de desenvolupament de la participació associativa.
- Presentar les característiques dels equips de treball, la seua dinàmica i funcionament.
- Avaluat el treball del seu equip.
- Proporcionar ferramentes als membres de les associacions per a convertir els conflictes en oportunitats a través de solucions..
- Proposar solucions pràctiques en les negociacions, obrir opcions quan pareix que no hi ha solució, utilitzar conductes adequades per a enfrontar-se al conflicte...

Continguts

- Participació i associacionisme.
- Avantatges i inconvenients en la vida en grup.
- Tipus de grups.
- Funcions i rols dins del grup.
- El conflicte: tipus, anàlisi i comprensió del mateix, "prevenció" i resolució.

Duració

- 1 sessió de 3 hores.

Material

- Pissarra i material de papereria.
- Paper continu.
- Fotocòpies.

10 Incrementar la base social i la participació a les nostres entitats.

Un dels problemes que més ens arriben de les associacions és la falta de compromís dels associats i la població. A este curs donarem estratègies concretes per a incrementar la nostra base social i el compromís dels associats.

Objectius

- Que els participants siguen conscients de la importància de la participació.
- Definir les distintes formes i aspectes de la vida associativa en els que els participants poden participar.
- Que els participants coneguen algunes tècniques de planificació.
- Aprendre a planificar la tasca de la nostra associació.

Continguts

- Definició de la participació i la població segons el seu potencial participatiu.
- Fase de preparació: Concretar les àrees de treball i les tasques en les que es pot participar a la nostra associació. Estructura organitzativa.
- Definició dels diferents perfils i planificació de la captació.
- Incorporació: compromís, procés d'acollida segur del voluntari.
- Desenvolupament: transmissió dels valors de l'associació, relació amb la resta dels socis, organització, formació, comunicació, participació, seguiment.
- Reconeixement.
- Desvinculació: Baixa del voluntari i relació posterior.
- Coordinació als voluntaris.
- Idees i estratègies per a incrementar la participació de la nostra entitat.

Duració

- 1 sessió de 3 hores.

Material

- Ordinador, projector, pissarra i material de papereria.

11 El viatge de tornada a casa, Recuperant l'ètica civil a l'organització.

Està tenint un paper clau la nostra entitat per a la societat? O som un grup de col·legues que fem cosetes i poc més? Alguns aspectes bàsics de perquè podem haver perdut el nord.

Objectius

- Que les associacions analitzen les seues activitats i la coherència de les mateixes amb la missió, visió i valors. (En la sessió de treball donarem algunes pistes per a recolzar el valor social i el compromís amb el nostre entorn i l'acció ciutadana.)

Continguts

- Per a què ens vàrem constituir, retornar a els fins.
- L'anàlisi del que fem, si estem complim amb la missió.
- Quin tipus de grup som?
- L'anàlisi de les necessitats i demandes del nostre col·lectiu i el nostre entorn. La transformació del nostre entorn, l'acció ciutadana: La tornada a casa!

Duració

- 1 sessió de 3 hores.

Material

- Fotocòpies.
- Ordinador, projector, pissarra i material de papereria.

12 **Associacions compromeses: fer que les nostres entitats es distingeixen pel seu valor i compromís per la millora de la societat**

L'ideal de participació seria una societat on pràcticament tots els ciutadans formaren part d'almenys un col·lectiu organitzat, on les associacions tingueren un funcionament democràtic basat en el compromís actiu dels seus socis, on l'entramat associatiu formara una forta xarxa d'implicació en la vida col·lectiva, i que això fóra un instrument clau en la resolució dels problemes socials, i en la definició del futur de la seua comunitat. Anem?

Objectius

- Incrementar la implicació en la vida social del poble de les associacions locals.
- Posar en valor el caràcter dinamitzador de les associacions festives i l'impacte social que suposa recolçar i compartir projectes amb altre tipus d'entitats.

Continguts

- Algunes dades sobre l'associacionisme a la nostra comarca.
- Revisió d'alguns exemples clarificadors:
- AA.VV. (a la baixa)
  - AMPAS (a la baixa)
  - Falles (a l'alça)
  - Assistencials (a l'alça)
  - Canvi social, generadores d'utopies (Baixen i es concentren en els Salvem, o afectats per... i perden el component de solidaritat i canvi social)
- Panell d'experiències: Millorar la societat amb la ciutadania

Duració

- 1 sessió de 3 hores.

Material

- Fotocòpies.
- Ordinador, projector, pissarra, paper continu i material de papereria.

Equip Docent:

Coordinació:

Julio Huerta Balastegui: Coordinador del Centre de Recursos Associatius de l'Horta Sud

Professorat

- **Julio Huerta Balastegui.** Educador Social; Títol d'Expert Universitari en Gestió Directiva de Organitzacions no lucratives; Tècnic Superior en Animació Sociocultural.
- **Sergio Davia Escribano.** Diplomada en Ciències Empresariales. Títol d'Expert Universitari en Gestió Directiva de Organitzacions no lucratives. Gerent d'Impuls.
- **Juana López Ruiz.** Pedagoga - Títol d'Experta Universitària en Ciutadania, Immigració i Drets Humans. Tècnica Fundació Horta Sud. Mediodora acreditada GVA.
- **Virginia Morales Vargas.** Enginyera Tècnica Agrícola; Diplomada en Magisteri; Tècnica d'Entitats no lucratives. Tècnica Superior en Animació Sociocultural.
- **Víctor Escoín Reula.** Enginyer Tècnic Agrícola; Posgrau en Cooperació internacional i desenvolupament sostenible; Tècnic d'Entitats no lucratives. Tècnic Superior en Animació Sociocultural.
- **Marc Martínez Martí.** Productor, realitzador i edició, especialista en audiovisuals i cine.

